

Cultuurhuis De Klinker tilt cultuur in Winschoten naar hoger plan

Cultuurhuis De Klinker in Winschoten heeft zijn eerste voorstellingen achter de rug. Het Haagse Atelier Pro slaagde erin een ontwerp te maken dat past in de Groninger omgeving en dat tegelijkertijd zorgt voor een gevoel van geborgenheid. Een cultuurhuis met een bovenlokale uitstraling, waarin niet alleen ruimte is voor theater en bioscoop, maar dat ook onderdak biedt aan de bibliotheek, een centrum voor de kunsten, de lokale omroep en een theatercafé. Een prachtplek voor ontmoeting en ontwikkeling.

‘Het vertrouwen kwam terug en we hebben echt als team gewerkt’

- Heerke van Dam

Al in 2006 ontstonden er plannen om het verouderde theater De Klinker te vervangen. Een kostbaar idee, dat onder Winschoters veel weerstand opriep. Kon het oude pand niet worden opgeknapt? Een brand in 2009 deed de discussie verstommen. Er viel niets meer te renoveren. In 2010 ging de gemeenteraad in beginsel akkoord, en na een gunstig uitvallend exploitatieverslag kwam in juli 2011 het finale akkoord voor nieuwbouw. Zo'n 21 miljoen euro moest ervoor op tafel komen, een bedrag dat grotendeels kon worden gehaald uit potjes van provincie, gemeente en toekomstige gebruikers. Voor Winschoten kwam de gemeentelijke herindeling op een goed moment: de drie gemeenten die samengingen, mochten elk een grote wens inbrengen. Reiderland wilde wegen, Scheemda een brede school en Winschoten zijn Cultuurhuis.

Duur faillissement

Pieter Smit, sinds 2010 burgemeester van de gemeente Oldambt, besloot het bouwproject zelf te trekken. Smit: ‘Het was een bijzonder proces om mee te maken. Het is een complex gebouw, met heel veel techniek.’ Het project werd in verschillende kavels Europees aanbesteed. Smit: ‘We wilden proberen om ook lokale ondernemers erbij te betrekken.’ De bouw startte in mei 2012 met Simon Benus Bouw als hoofdaannemer. In januari 2014 kon Smit de vlag op het dak plaatsen. Vlak daarna ging Simon Benus failliet. Burgemeester Smit: ‘Een heel vervelende situatie, vooral voor de mensen die er werkten. Maar het maakte ook dat we de gemeenteraad drie miljoen extra krediet hebben moeten vragen. Daar heeft de raad gelukkig mee ingestemd.’ De planning - 24 december opleveren, 1 maart open - werd daarmee veiliggesteld.

Er moest een nieuwe aannemer gevonden worden. ‘Veel onderaannemers en leveranciers noemden Rottinghuis’ Aannemingsbedrijf bv als mogelijke kandidaat’, zegt Smit.

● **‘Het draaide om synergie, een 24-uursgebouw, waar de verschillende gebruikers gelijktijdig ieder een plek in kunnen hebben’**
 - Lisette Plouvier

Kort daarna spraken beide partijen hun wederzijdse vertrouwen uit, en nam Rottinghuis het stokje over. Smit: ‘We hadden daarmee een aannemer die werd gedragen door de andere partijen; heel belangrijk voor de sfeer en de samenwerking op de bouwplaats.’

Halverwege instappen

Heerke van Dam van Rottinghuis trad aan als projectleider: ‘We hebben meteen een goed plan van aanpak geschreven over hoe we dachten het project te kunnen afmaken. In mei zijn we begonnen. Dat was meteen de drukste fase, want de ruwbouw was toen zo goed als gereed en de afbouw was net begonnen. Op verzoek van de gemeente zijn we waar mogelijk met de bestaande werkende partijen verder gegaan.’

De bouw heeft een tijd stilgelegen en wind en regen hadden vrij spel. Van Dam: ‘We moesten de gevel behoorlijk verspijkeren om dat weer goed te krijgen.’ Halverwege een project instappen is voor een aannemer niet eenvoudig. Van Dam: ‘Normaal heb je een voorbereidingstijd van een week of zes, kun je filosoferen over je aanpak. Nu stap je erin en komt alles tegelijk.’ Rottinghuis zette er meerdere werkvoorbereiders en uitvoerders op. Van Dam: ‘Dit doe je niet met anderhalve man en een paardenkop.’

Synergie

Een betoncasco, houtskeletbouw, betonnen binnenwanden en houten toneelvloer vormen de basis voor een prachtig multifunctioneel theatergebouw. Architecten Lisette Plouvier en Dorte Kristensen van Atelier Pro hebben er met het team een bijzonder gebouw van gemaakt. Het bureau verkreeg in 2008 de opdracht uit een Europese aanbesteding. Plouvier: ‘De prijs was een relatief klein onderdeel, we scoorden vooral op functionaliteit, stedenbouwkundigheid en architectuur. Het was ons geluk dat de gemeente de plannen heeft doorgezet in een tijd dat de bouw erg onder druk kwam te staan.’

In het plan moesten de verschillende functies worden samengevoegd. ‘Het draaide om synergie, een 24-uursgebouw, waar de verschillende gebruikers gelijktijdig ieder een plek in kunnen hebben’, aldus Plouvier. Daarom werden er hoge eisen gesteld aan geluidsisolatie en akoestiek.

Op de begane grond zijn de foyer, het café en een deel van de bibliotheek gesitueerd. De grote vide in het midden verbindt alle functies. Deze zorgt voor visueel contact waardoor een koppeling ontstaat met het andere deel van de bibliotheek dat zich op de eerste verdieping bevindt. Op de eerste verdieping is verder de kleine zaal - tevens bioscoop. Het centrum voor de kunsten bevindt zich op de tweede verdieping.

De taal van Winschoten

Het Cultuurhuis staat aan het Oldambtplein en is volledig alzijdig. Plouvier: 'Het moest de taal van Winschoten spreken. We hebben gezorgd voor schaalverkleining door het volume iets achter de rooilijn te zetten en er schuine en ronde hoeken in te brengen. Als je erlangs kijkt, verandert elke keer het perspectief, je ervaart nooit de volledige lengte van het gebouw.' Het gebouw bestaat als het ware uit drie schijven die op elkaar gestapeld zijn. De hoogte van de tweede schijf is de hoogte van de Winschoter bebouwing. 'Doordat je het gebouw via een ondersteek binnengaat ervaar je geborgenheid', aldus Plouvier.

"Dit hoort hier"

De gebruikte oranje kleurige bakstenen zijn door Strating uit Pekela speciaal ontwikkeld. Plouvier: 'Ik heb in het ontwerp gerefereerd aan de baksteenarchitectuur van de Amsterdamse School. De stenen hebben verschillende maten en zijn verticaal gemetseld. Door de schuine neggen valt het zonlicht heel mooi op de vensters, die in de avond weer werken als een soort lantaarns.' De welstandscommissie was zeer enthousiast over het ontwerp. Plouvier: 'Het speelt denk ik mee dat er materialen uit de omgeving zijn gebruikt, dat geeft je het gevoel van "dit hoort hier".'

Innovatieve technieken

De constructie was niet alledaags. Plouvier: 'Om een overstek zonder kolommen te realiseren, hebben we de eerste verdiepingvloer voorgespannen op een voorgevormde toeg. Op het moment dat de gevel eraan hing, zakte de vloer op zijn plaats.' De bijzondere theatertechniek is ontworpen door Theateradvies bv uit Amsterdam en uitgevoerd door het bedrijf Stakebrand uit Heeze, de akoestische techniek lag bij Peutz Groningen. Het hele gebouw is van een nanocoating voorzien, zodat wind en water geen invloed hebben. Pieter Smit: 'Dat is een investering die zich heel snel terugverdient omdat je jarenlang gevrijwaard bent van onderhoud.'

Lichtspel

De architect heeft ook het interieur voor haar rekening genomen. Voor het theater heeft ze speciaal de lichtblokken ontworpen met een patroon dat refereert aan Winschoten. Dit patroon is terug te vinden in de bars. Burgemeester Smit is enthousiast over de theaterzaal: 'De architect heeft de gebruikelijke geluidsblokjes voor een deel omgewerkt naar verlichting die in kleur kan variëren. Dat geeft een heel aparte sfeer aan de zaal.' Het spel met het licht komt door het hele gebouw terug door de gietvloer waarin heel kleine zilverkleurige vlokjes zitten, die het licht mooi reflecteren.

📍 **'Nanocoating is een investering die zich heel snel terugverdient'**

- Pieter Smit

Oefeningen

Er zijn meerdere proefopstellingen gemaakt, onder andere van de prefabgevel van metselwerk, die werd uitgevoerd door Smit in Bedum. Voor de houten shinglewand die van verzaagde oude meerpalen is gemaakt, werd naar aanleiding van een proefopstelling voor een andere indeling gekozen.

Een andere proef was de ontruimingsoefening om te testen of alle veiligheidsvoorzieningen in orde waren. Burgemeester Smit: 'Het theater zat vol met ambtenaren en raadsleden, toen tijdens de voorstelling het alarm afging. Het hele gebouw was binnen vijf minuten ontruimd, en binnen acht minuten helemaal doorzocht. Als burgemeester ben ik verantwoordelijk voor de veiligheid; het is goed om te weten dat alle systemen werken.'

Vertrouwen

Het was voor alle partijen een mooie, intensieve klus, waar iedereen veel energie in heeft gestoken. Na het faillissement van Simon Benus was iedereen aanvankelijk wat afwachtend. 'Maar dat vertrouwen kwam er en toen hebben we echt als team gewerkt', aldus een tevreden Van Dam.

Donderdag 5 maart werd met een uitverkochte zaal het nieuwe Cultuurhuis ingewijd door cabaretier Bert Visscher. Er volgt nog een half theaterseizoen waarin eventuele kinderziektes opgespoord kunnen worden, zodat het theater helemaal klaar is voor het seizoen 2015-2016. Op 18 september is de officiële opening van Cultuurhuis De Klinker.

THEATER DE KLINKER, WINSCHOTEN

Opdrachtgever & gebruiker : Gemeente Oldambt, Winschoten

BOUWTEAMLEDEN

Directievoering : ABC Nova Assen, Assen
Architect : Atelier PRO Architecten, Den Haag
Adviseur : Peutz, Groningen
Aannemer : Rottinghuis Aannemingsbedrijf, Groningen

ONDERAANNEMERS EN LEVERANCIERS

Roldeur : Hörmann Nederland, Barneveld
Egaliseren dekvloeren : Habovo Groep, IJsselmuiden
Prefab gevelelementen : Smit Bedum Prefab Beton, Bedum
Schilderwerk en binnenbeglazing : Cor Buist Schilders, Groningen
Stalen- en Aluminium kozijnen : Rollocate, Staphorst
Systeemwanden en plafonds : Donec Afbouw, Deventer
Hang- en sluitwerk : Veldmans Technische Handelsonderneming, Tynaarlo
Rockwool : Bouwcenter Meijer, Foxhol